

Opnieuw tankpasfraude!

Opnieuw heeft zich dit jaar fraude met tankpassen voorgedaan. Met geregelde tussenpozen doet deze fraude zich voor, waardoor een transportbedrijf wordt benadeeld variërend van enkele tienduizenden euro's tot meer dan € 100.000,- in veelal één weekend. Met gekopieerde tankpassen wordt getracht buiten kantooruren van de oliemaatschappij zoveel mogelijk dieselolie te tanken. De rechtspraak heeft zich inmiddels in een bepaalde richting ontwikkeld als duidelijk is dat het transportbedrijf zelf geen verwijt treft. De oliemaatschappijen worden op hun verantwoordelijkheid aangesproken om een deugdelijk tankpassysteem te verstrekken.

Voor de ontwikkeling van de rechtspraak wordt onder meer verwezen naar de eerdere nieuwsberichten over dit onderwerp op onze website. Enkele transportbedrijven weigerden te betalen voor dieselolie, die zij nooit hebben ontvangen. Daarover is geprocedeerd door KBS Advocaten en de eerste principiële uitspraak is door de Rechtbank Rotterdam op 8 november 2006 geweest. De rechtbank heeft de vordering van ESSO op een transportbedrijf volledig afgewezen (NJF 2007/79). De rechtbank is van mening dat de oliemaatschappij het tankpassysteem had moeten aanpassen nadat de diverse vormen van fraude bekend waren geworden. Doordat de oliemaatschappij geen maatregelen had getroffen en evenmin de pashouders deugdelijk had gewaarschuwd, dienen de gevolgen van de fraude voor rekening en risico van de oliemaatschappij te komen. Ook een beroep op de algemene voorwaarden door de oliemaatschappij werd door de rechtbank afgewezen. In een van die bepalingen had de oliemaatschappij iedere verantwoordelijk voor misbruik van de pas uitgesloten, hetgeen in feite betekent dat de pashouder voor fraude aansprakelijk is. De rechtbank achtte een beroep op die clause op grond van de redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.

In een uitspraak d.d. 13 februari 2008 van de Rechtbank Rotterdam (LJN: BC6330) is de Rechtbank Rotterdam nog verder gegaan door te oordelen, dat de transportmaatschappij slechts aansprakelijk is voor het gebruik van de tankpas, die door de oliemaatschappij is verstrekt en dus niet de gefraudeerde tankpas. De oliemaatschappij dient voor een afdoende beveiligd systeem zorg te dragen, dat derden geen gebruik kunnen maken van een duplicaat van de originele tankpas, aldus de visie van de Rechtbank Rotterdam in een zaak tegen Kuwait Petroleum.

De Rechtbank Amsterdam heeft op 23 januari 2008 over een tankpasfraude bij BP-stations negatief beslist voor het transportbedrijf. Die uitspraak heeft in de landelijke pers de nodige aandacht gekregen. Daarin is de vordering van BP toegewezen op basis van de tekst van de tankpascondities. Het risico van misbruik van de tankpas is daarin gelegd bij de tankpashouder en door de rechtbank Amsterdam is de tankfraude aangemerkt als een vorm van misbruik. De rechtbank oordeelt voorts, dat van BP niet kan worden verwacht een geheel waterdicht veiligheidssysteem te hebben. Ook had BP de tankpashouders geregeld gewaarschuwd voor misbruik van de tankpas. Naar mijn oordeel wordt door de Rechtbank Amsterdam teveel gewicht toegekend aan de bewoordingen in de tankpascondities en te weinig aandacht gegeven aan de feitelijke omstandigheden, waaronder fraude met tankpassen plaatsvindt.

Tegen een ander soortgelijk Amsterdams vonnis in een zaak van BP is hoger beroep ingesteld en het Gerechtshof Amsterdam heeft in 2009 beslist, dat de tankvoorwaarden weliswaar het risico van fraude bij de tankpashouder leggen maar dat BP als oliemaatschappij gehouden is het tankpassysteem deugdelijk te beveiligen,

in het bijzonder ten aanzien van de geheimhouding van de pincode (21 april 2009; LJN: BJ6257). Het Gerechtshof heeft opdracht gegeven door een deskundige te laten onderzoeken of BP de technische voorzieningen heeft getroffen die redelijkerwijs mochten worden verwacht om de kans op fraude zo klein mogelijk te maken. De inhoud van dat deskundigenbericht is onbekend en procespartijen hebben de zaak nadien geregeld, zodat geen definitief eindoordeel is gegeven.

Door de Rechtbank Breda is op 3 december 2009 beslist (RBBRE:2009:BK8730), dat de oliemaatschappij de tankpashouder efficiënt had moeten waarschuwen voor het risico van misbruik van de tankpassen en passende maatregelen in het tankpassysteem had moeten aanbrengen. De Rechtbank Breda oordeelde hetzelfde als de Rechtbank Rotterdam, dat de oliemaatschappij geen beroep toekwam op het beding in de algemene voorwaarden waarin het risico voor fraude op de tankpashouder is afgewenteld.

Eenzelfde benadering heeft het Gerechtshof Amsterdam gekozen in zijn uitspraak van 2 maart 2010 (NJ2010/467), zij het dat daarin uiteindelijk geoordeeld wordt dat de tankpasfraude niet gedekt wordt door het diefstalbeding in de algemene voorwaarden van de oliemaatschappij. Volgens het gerechtshof ligt de hoofdoorzaak van de fraude bij het feit, dat de tankpassen op zich konden worden gekopieerd en dat valt de oliemaatschappijen te verwijten.

Het blijft wel van belang chauffeurs goed te instrueren over het gebruik van een tankpas. Ook in de transportbedrijven zullen de nodige maatregelen intern moeten worden getroffen om in voorkomend geval te kunnen aantonen, dat de tankpas en de code altijd gescheiden worden bewaard en uitsluitend voor de chauffeur (en zo nodig voor één ander daartoe bevoegde persoon) toegankelijk zijn.

Utrecht, november 2014

mr. Jim R. Kluyver